

Жүніс Н.С., 1 курс магистранты (академик Е.А.Бөкетов атындағы ҚарУ)
Ғылыми жетекші-э.ғ.к., профессор Мамбетова С.Ш.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ АГРОӨНЕРКӘСІПТІК КЕШЕНІН МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУ

Агроөнеркәсіптік кешен-агроөнеркәсіптік өндіріспен тікелей байланысты экономика салаларының толыққанды жиынтығы болып табылады. Агроөнеркәсіптік кешен ұлттық экономиканың маңызды секторларының бірі саналады.

Қазіргі әлемнің алдыңғы қатарлы бірқатар мемлекеттерінде ауылшаруашылығы өндірісі экономиканың басты сферасы ретінде қолдау объектісіне айналууда. Өндірістің осы саласындағы негізгі қағида еркін нарық жағдайындағы ұсыныс пен сұраныс арасындағы арақатынасты мемлекеттік реттеу жолымен толықтыруда болып отыр[1].

Қазақстан Республикасы аграрлық мемлекет болғандықтан, оның аграрлық секторы мемлекеттің ішкі нарығына ғана ықпал етіп қоймай, сонымен бірге сыртқы нарыққа да тікелей ықпалын тигізеді. Агроөнеркәсіптік кешен ауылшаруашылығы өнімдерін өндіру, өңдеу және өткізу сынды қызметтер мен бірге аграрлық секторды материалдық-техникалық, өндірістік-техникалық құралдармен қамтамасыз етеді[2].

Бүгінгі таңда агроөнеркәсіптік кешенді қаржылай қолдау ретінде лизингіге техника, өсімдік және мал шаруашылығы салаларына жеңілдетілген несие, субсидия беру шаралары іске асырылууда. Өсімдік шаруашылығы саласында мемлекеттік субсидиялау ауыл шаруашылығы дақылдарының тұқымдарына, минералды тыяйтқыштарға, ауыл шаруашылығы дақылдарын қорғауға арналған гербицидтерге және биопрепараттар алуға, ауыл шаруашылығы техникаларына берілсе, мал шаруашылығы саласында асыл тұқымды жануарларын сатып алу құнын арзандатуға, селекциялық жұмыстарды жүргізуге және ауыл шаруашылығы жануарлары өнімдерінің өндіру құнын төмендетуге бағытталған. Мал шаруашылығы саласын мемлекеттік қолдау көлемі жыл сайын еселеп өсіп келеді.

Мемлекеттік қолдау шараларын жүргізуде «ҚазАгроҚаржы» АҚ, «ҚазАгро» ҰБХ» АҚ компаниялары мен «Ауыл шаруашылығын қаржылай қолдау қоры» АҚ. «Азық-түлік келісім-шарт корпорациясы» «ҰҚ» АҚ жүйелі жұмыстар атқаруда.

Мемлекеттің азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз ету, бәсекеге қабілетті ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіру, құрамы жөнінен органикалық өнімдерді өндіру және еліміздің агроөнеркәсіптік кешенің тұрақты экномикалық, әлеуметтік даму жолына түсіру агроөнеркәсіптік кешенді мемлекеттік реттеудің басым мақсаттары болып табылады.

Қазақстан Республикасының агроөнеркәсіптік кешенді дамытуды мемлекеттік реттеу келесі бағыттар бойынша жүзеге асады:

- мемлекеттік қолдау шараларын әзірлеу;
- мемлекет жүзеге асыратын іс-шаралардың баршаға ашықтығы;

- мемлекеттік реттеу шараларының тиімді болуы;
- мемлекеттік басқару ұйымдарының арасында өкілеттіліктерінің нақты аражігін ажырату;
- агроөнеркәсіптік өндірістің бәсекеге қабілеттілігін арттыру;
- агроөнеркәсіптік кешенге жыл сайын қаржылай қолдаудың жыл сайынғы көлемімен қамтамасыз ету;
- экономикалық өсу әлеуеті бар агроөнеркәсіпті кешенді дамыту.

Агроөнеркәсіптік кешенді дамыту саласындағы саясаттың басым бағыттарын әзірлеуді, азық-түлік өнімдеріне жүйелі мониторинг жүргізуді, агроөнеркәсіптік кешен саласындағы халықаралық ынтымақтастықты ұйымдастыру шараларын және әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларының тізбесін бекіту мен мамандандырылған ұйымдарды құруды өзінің құзіреті шегінде Қазақстан Республикасының Үкіметі жүзеге асырады.

Әдебиеттер

1. Байгісиев М. Ұлттық экономиканы мемлекеттік реттеу.- Алматы: Паритет, 2010.-86-90 бет.

2. Электронды ресурс]Отандық агроөнеркәсіптің ахуалы қандай (2020), <https://strategy2050.kz/news/otandy-agro-nerk-sipti-akhualy-anday/>

3. Қазақстан Республикасының агроөнеркәсіптік кешенін дамытудың 2017-2021 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2018 жылғы 12 шілдедегі №423 қаулысы

4. Агроөнеркәсіптік кешенді ауылдық аумақтарды дамытуды мемлекеттік реттеу туралы Қазақстан Республикасының 2005 жылғы 8 шілдедегі №66 Заңы

Жеңісбай С.Б., 3 курс (академик Е.А.Бөкетов атындағы ҚарУ)
Ғылыми жетекші – э.ғ.м., аға оқытушы Ескерова З.А.

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚПЕН КҮРЕСУДЕГІ МЕМЛЕКЕТТІҢ САЯСАТЫ

Мемлекеттің қазіргі таңда басты мақсаты сыбайлас жемқорлықсыз, ашық жаңа Қазақстанды құру. Жалпы айқанда, Қазақстанда сыбайлас жемқорлық туралы өткен ғасырдың 90-шы жылдарынан бастап аса қауіпті құбылыс ретінде қарастырылды. Барлық заңнамалық және нормативтік актілерде парақорлық пен сыбайлас жемқорлық біздің қоғам мен мемлекеттің мүдделеріне түбегейлі қайшы келетіні атап өтілген. Президенттің айтуынша, сыбайлас жемқорлықпен ымырасыз күресу – біздің саясатымыздағы негізгі басымдықтың бірі. Сондықтан бұл тақырып қоғамда және мемлекетте маңызды, өткір мәселе болып қалады.

Сыбайлас жемқорлық – жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адамдардың, лауазымды адамдардың өздерінің лауазымдық (қызметтік) өкілеттіктерін және соған байланысты